

2B Connect: *meer biodiversiteit op bedrijventerreinen*

Het beheerplan: 19 en 26 april 2018

Het beheerplan

Beheerplan
Philips - Turnhout

Eindrapport

Vlaanderen
verbeelding werkt

Natuurpunt CVN
Leren zit in onze natuur

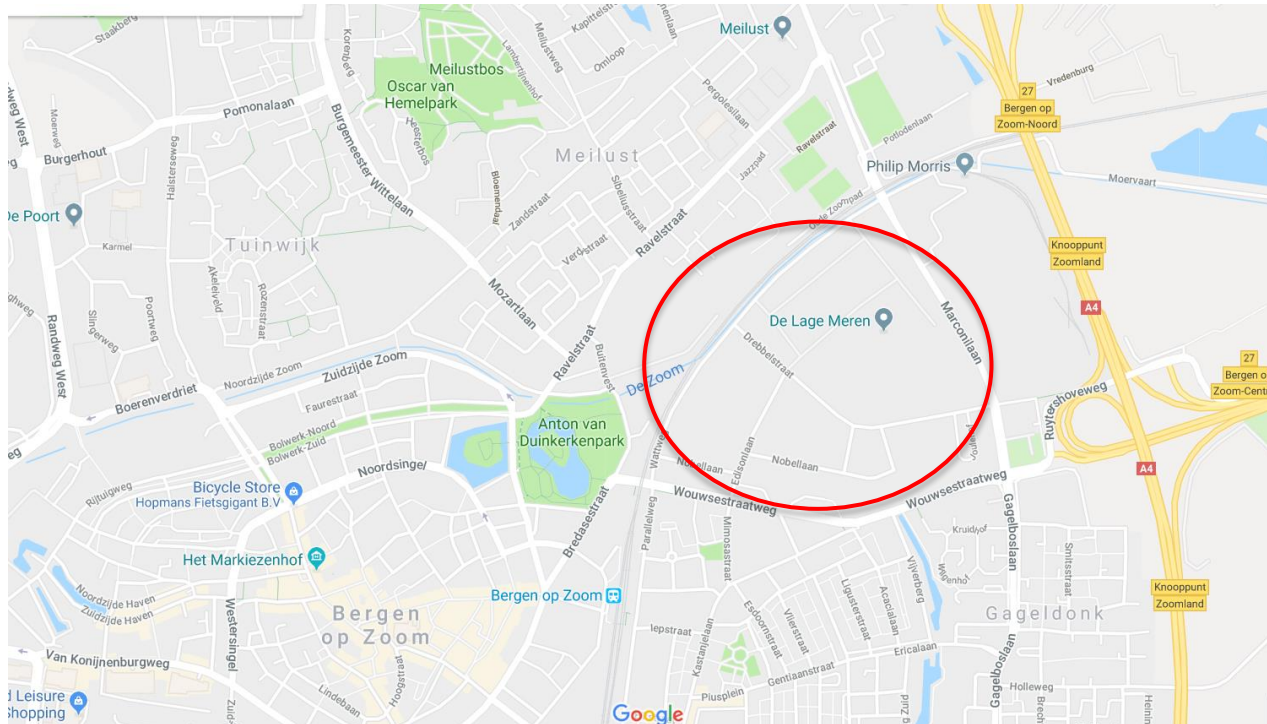
Een goed beheerplan ...

- versterkt biodiversiteit
- werkt drempelverlagend
- is praktisch
- maakt het bedrijf vertrouwd met natuur

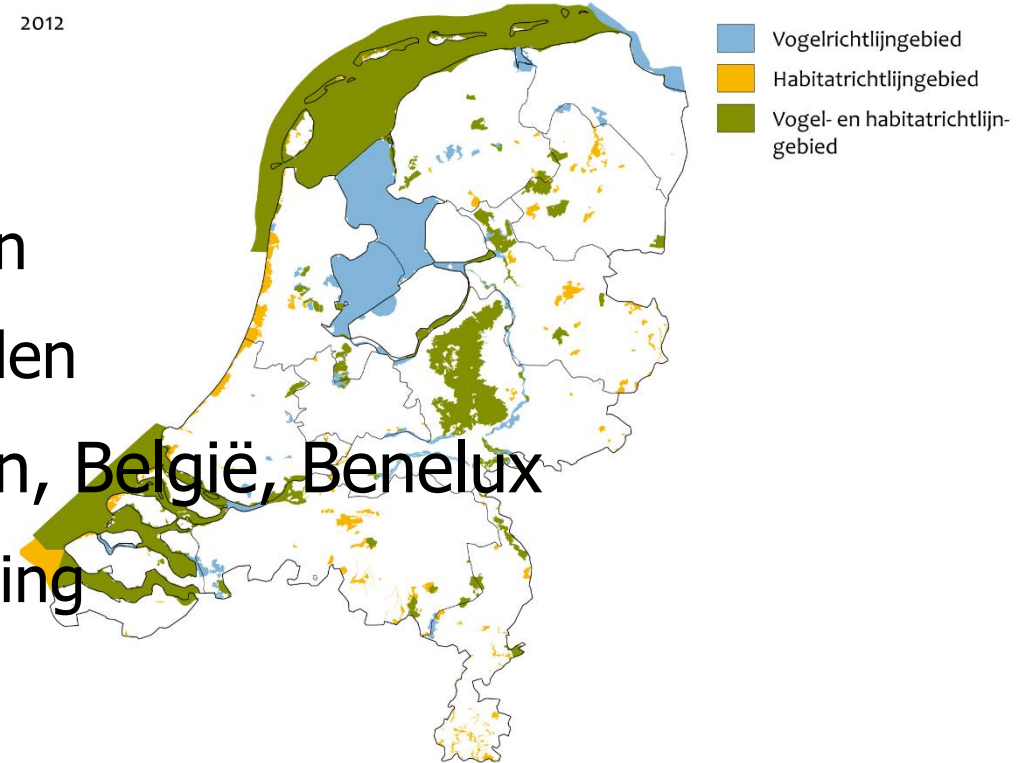
Situeer je bedrijf in ...

- ... een landschap
- ... natuur in omgeving
- ... mensen en mogelijkheden

Natura 2000-gebieden

2012

- Europees niveau

- ▶ Vogelrichtlijngebieden
- ▶ Habitatrichtlijngebieden

- Nederland, Vlaanderen, België, Benelux

- ▶ Ruimtelijke bestemming
- ▶ Onroerend erfgoed
- ▶ Vlaams Ecologisch Netwerk, Ecologische Hoofdstructuur

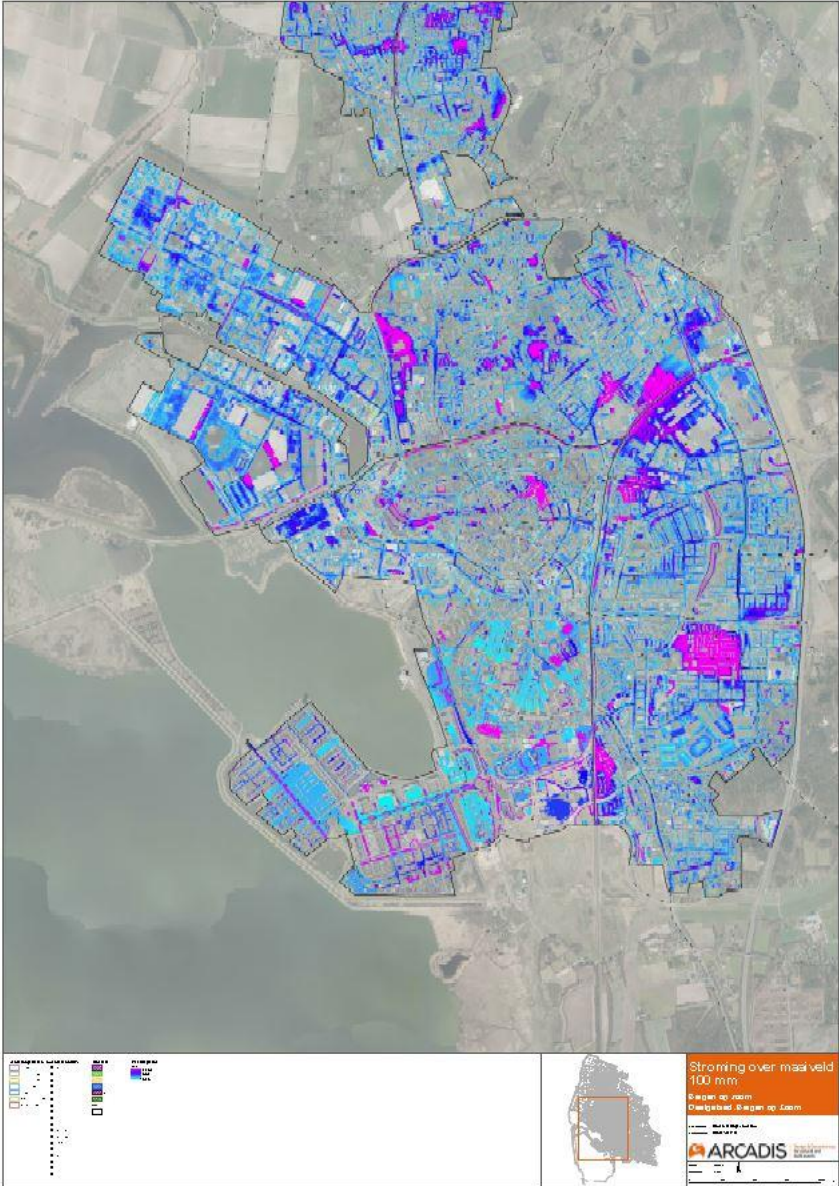
WUR/okt12/1308
www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

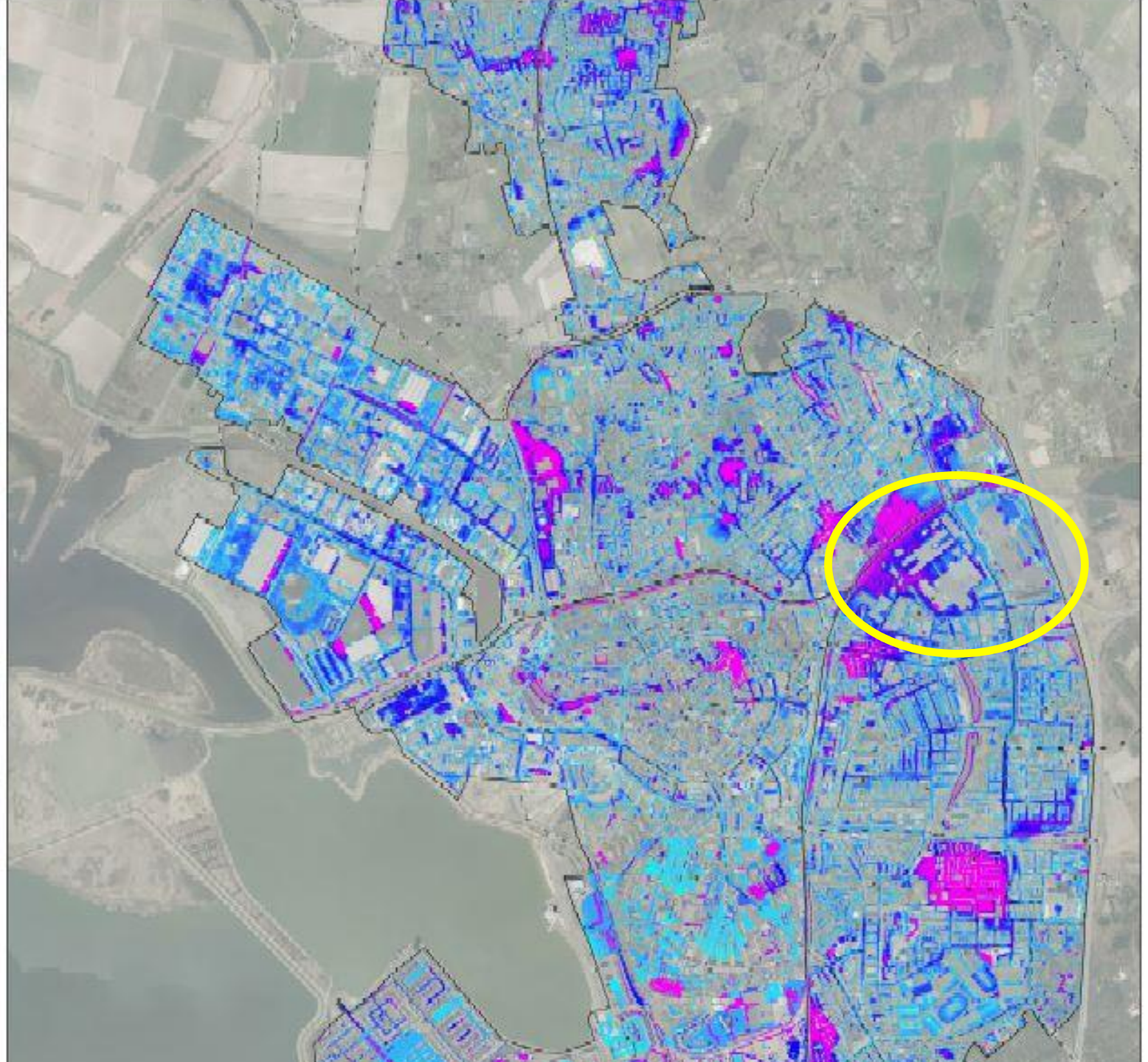

De Lage Meren: het beleidskader NatuurNetwerk Nederland

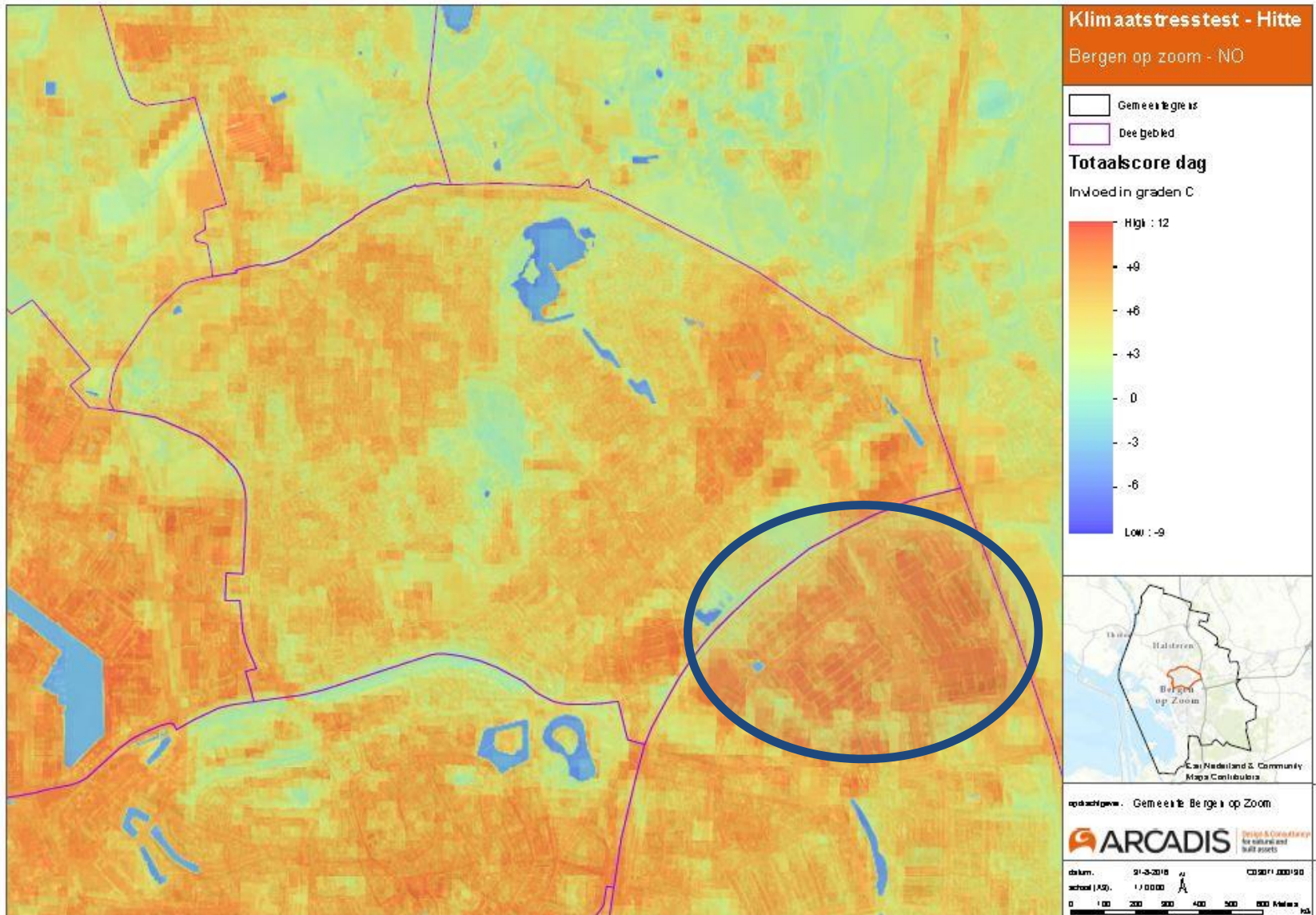

De Lage Meren: het beleidskader

De Lage Meren: het beleidskader

Wat is natuurbeheer?

de omstandigheden creëren, in stand houden of herstellen opdat natuurlijke processen kunnen plaatsgrijpen

tijd geven
kansen zoeken
ruimte bieden

Wat zijn die "omstandigheden"?

- schaal: groter is beter
- tijd: ouder is beter
- middelen → haalbaarheid
- mensen: meer is beter
- leesbaarheid
- soorten
 - ▶ actueel
 - ▶ potentieel
 - ▶ gedrag en ecologische randvoorwaarden

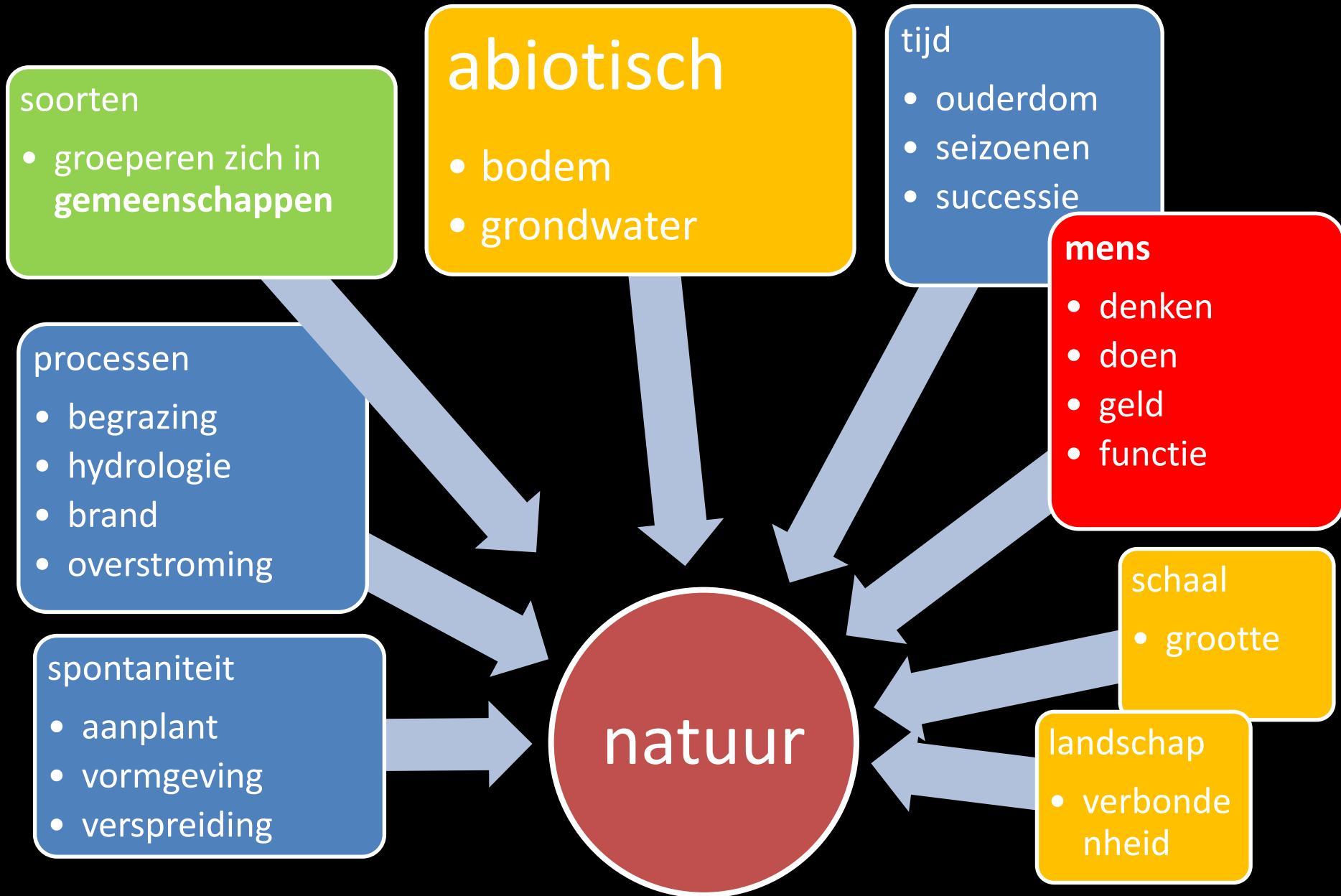

overleg en visualiseer!

jouw kennis
en ervaring

Wat je van de natuur moet weten

Het gaat dus om weten ...

- Een beheerplan is kennis verzamelen, in een verband brengen, vertalen in een visie en toelichten hoe die visie concreet moet gerealiseerd worden.

Het gaat dus om weten ...

- Soorten en gemeenschappen
- Abiotiek
- Tijd en evolutie

Waarnemingen van soorten

● meer dan 500 vogelsoorten in Eindhoven!

● meer dan 1.300 bijen, wespen en mierensoorten in Eindhoven!

The screenshot shows the 'Waarneming.nl' website interface. At the top, there is a navigation bar with 'Waarneming.nl' and a search icon. Below it, there are tabs for 'Invoeren', 'Waarnemingen', 'Soorten', 'Foto's en geluiden', 'Geografie', 'Deze site', and 'Projecten'. The main heading is 'Eindhoven - Philips High Tech Campus, Dommelvallei'. Below this, there are filters for 'Type: Gebied' and 'Status: Actief'. The 'Waarnemingen' section shows a list of observations with columns for 'Datum', '#', 'Gedrag', 'Soort', 'Waarnemer', and 'Subgebied'. The list includes various plant species such as 'Dotterbloem - Caltha palustris', 'Mannetjesvaren - Dryopteris filix-mas', 'Wolfspoot - Lycopus europaeus', and 'Watermunt - Mentha aquatica'. The observations are dated from 2004 to 2014, and the waarnemers listed are Frans Verhoeven, Joost Tuithof, and Michel Hendrix.

Waarneming.nl
Invoeren Waarnemingen Soorten Foto's en geluiden Geografie Deze site Projecten

Eindhoven - Philips High Tech Campus, Dommelvallei
Type: Gebied Status: Actief

Waarnemingen
Vernieuwd op: 10-05-2017 13:24 Volgende vernieuwing na: 10-05-2017 13:34

Soortgroep: Planten
Gedrag/Stadium (kleed): Alle
Begindatum: 2000-05-10
Einddatum: 2017-05-10

>= onbekend
Alle
 Toon ook nulwaarnemingen
 Alle Alleen eigen waarnemingen Zonder mijn eigen waarnemingen OK

Datum	#	Gedrag	Soort	Waarnemer	Subgebied
20-04-2017	1	ter plaatse	Dotterbloem - <i>Caltha palustris</i>	Frans Verhoeven	
11-09-2014	1	ter plaatse	Mannetjesvaren - <i>Dryopteris filix-mas</i>	Joost Tuithof	
11-09-2014	1	ter plaatse	Wolfspoot - <i>Lycopus europaeus</i>	Joost Tuithof	
11-09-2014	1	ter plaatse	Watermunt - <i>Mentha aquatica</i>	Joost Tuithof	
11-09-2014	1	ter plaatse	Zwart tandzaad - <i>Bidens frondosa</i>	Michel Hendrix	
01-09-2014	1	ter plaatse	Tormentil - <i>Potentilla erecta</i>	Michel Hendrix	
01-09-2014	1	ter plaatse	Mannetjesereprijs - <i>Veronica officinalis</i>	Michel Hendrix	
01-09-2014	1	ter plaatse	Kruipbrem - <i>Genista pilosa</i>	Michel Hendrix	
01-09-2014	1	ter plaatse	Dwergviltkruid - <i>Filago minima</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Muurpeper - <i>Sedum acre</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Gewone dophei - <i>Erica tetralix</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Echt duizendguldenkruid - <i>Centaureum erythraea</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Kleverige ogentroost - <i>Parentucellia viscosa</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Zandblauwtje - <i>Jasione montana</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Paddenrus - <i>Juncus subnodulosus</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Heen - <i>Bolboschoenus maritimus</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Geelgroene zegge - <i>Carex demissa</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Valse voszegge - <i>Carex otrubae</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Gele maskerbloem - <i>Mimulus guttatus</i>	Michel Hendrix	
23-06-2014	1	ter plaatse	Hopklaver - <i>Medicago lupulina</i>	Michel Hendrix	

De Lage Meren: soorten

Waarneming.nl

Invoeren ▾ Waarnemingen ▾ Soorten ▾ Foto's en geluiden ▾ Geografie ▾ Deze site ▾ Projecten ▾

Inloggen Registreren Forum Help Kies taal en/of site

Bergen op Zoom - Bedrijventerrein De Lage Meren

Type: Gebied Status: Actief

Noord-Brabant

Over dit gebied

- Informatie
- Waarnemingen
- Foto's
- Geluiden
- Waargenomen soorten
- Fenologie
- Statistieken
- Toplijst soorten
- Maak een streeplijst voor dit gebied

De Lage Meren: soorten

#	soort	vroegste datum	aantal	#	laatste datum		
1	Gewone esdoorn - <i>Acer pseudoplatanus</i>	2013-05-06	1	1	2013-05-06		
2	Fioringras - <i>Agrostis stolonifera</i>	2008-05-07	1	1	2008-05-07		
3	Zilverhaver - <i>Aira caryophyllea</i>	2016-05-26	1	1	2016-05-26		
4	Vroege haver - <i>Aira praecox</i>	2016-05-26	1	15	2016-05-26		
5	Ondergedoken moerasscherm - <i>Apium inundatum</i>	2015-06-05	4	2.004	2015-07-31		
6	Gewone zandmuur - <i>Arenaria serpyllifolia</i>	2016-05-26	1	1	2016-05-26		
7	Ruwe berk - <i>Betula pendula</i>	2013-05-06	1	1	2013-05-06		
8	Zachte berk - <i>Betula pubescens</i>	2008-05-07	1	1	2008-05-07		
9	Dubbelloof - <i>Blechnum spicant</i>	1993-01-01	2	2	2016-05-19		
10	Struikhei - <i>Calluna vulgaris</i>	2013-05-06	4	29	2016-09-09		
11	Pilzegge - <i>Carex pilulifera</i>	1993-01-01	1	1	1993-01-01		
12	Snavelzegge - <i>Carex rostrata</i>	1993-01-01	1	1	1993-01-01		
13	Blaaszegge - <i>Carex vesicaria</i>	1993-01-01	1	1	1993-01-01		
14	Winterpostelein - <i>Claytonia perfoliata</i>	2016-05-26	1	1	2016-05-26		
15	Deens lepelblad - <i>Cochlearia danica</i>	2001-07-01	1	1	2001-07-01		
16	Lelietje-van-dalen - <i>Convallaria majalis</i>	2015-04-16	8	1.933	2016-04-29		
17	Brem - <i>Cytisus scoparius</i>	2015-05-04	9	52	2015-05-05		
18	Bochtige smele - <i>Deschampsia flexuosa</i>	2016-05-26	1	10	2016-05-26		

De biologische waarderingskaart

Figuur 8: Biologische waarderingskaart; weergave biologisch waardevolle elementen (w), zeer waardevolle elementen (z), complex van waardevolle en zeer waardevolle elementen (wz), en complex van minder waardevolle en waardevolle elementen (mw)

Soortenlijst: weet wat er nu staat!

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Akkervergeet-mij-nietje	<i>Myosotis arvensis</i> (L.) Hill
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i> L.
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum</i> Baumg.
Gewone reigersbek	<i>Erodium cicutarium</i> (L.) L'Hérit.
Gewone veldbies	<i>Luzula campestris</i> (L.) DC.
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i> L.
Gewoon biggekruid	<i>Hypochaeris radicata</i> L.
Gewoon duizendblad	<i>Achillea millefolium</i> L.
Gewoon reukgras	<i>Anthoxanthum odoratum</i> L.
Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i> L.
Klein vogelpootje	<i>Ornithopus perpusillus</i> L.
Kleine klaver	<i>Trifolium dubium</i> Sibth.
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i> L.
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i> L.
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i> L.
Paarse dovenetel	<i>Lamium purpureum</i> L.
Pitrus	<i>Juncus effusus</i> L.
Ruwe berk	<i>Betula pendula</i> Roth
Schapezuring	<i>Rumex acetosella</i> L.
Sint-Janskruid	<i>Hypericum perforatum</i> L.
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i> L.
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i> (Savi) Ten.
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i> L.
Vogelmuur	<i>Stellaria media</i> (L.) Vill.
Vroegeling	<i>Erophila verna</i> (L.) Chevall.
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i> L.
Zachte ooievaarsbek	<i>Geranium molle</i> L.
Zandmuur	<i>Arenaria serpyllifolia</i> L.

Van een soortenlijst naar gemeenschap

Gentiaanblauwtje

Opname Brabantse Wal

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Totaal	
Planten	Ruwe berk	<i>Betula pendula</i>		1		1	1	1	4
	Zomereik	<i>Quercus robur</i>	1	1	1	1	1	1	5
	Grove den	<i>Pinus sylvestris</i>	1	1	1	1	1	1	5
	Amerikaans krentenboompje	<i>Amelanchier lamarcki</i>	1	1			1	1	4
	Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>	1			1			2
	Gewone lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	1	1			1	1	4
	Amerikaanse eik	<i>Quercus rubra</i>	1	1			1		3
	Douglaspasp	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	1						1
	Fijnspar	<i>Picea abies</i>			1				1
	Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>			1			1	2
	Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>			1			1	2
	Spork	<i>Rhamnus frangula</i>			1			1	2
	Bochtige smele	<i>Deschampsia flexuosa</i>				1			1
	Framboos	<i>Rubus ideaeus</i>					1		1
	Struikheide	<i>Calluna vulgaris</i>		1	1	1	1	1	5
	Pijpenstrootje	<i>Molinia caerulea</i>		1		1		1	3
	Rendiermos spec.	<i>Cladina spec.</i>					1		1
	Grijs kronkelsteeltje	<i>Campylopus introflexus</i>						1	1
	Heidestaartje spec.	<i>Cladonia spec.</i>						1	1
	Heidespurrie	<i>Spergula morysonii</i>		1	1	1	1	1	5
Zandzegge	<i>Carex arenaria</i>		1	1		1	1	4	
Buntgras	<i>Corynephorus canescens</i>			1		1	1	3	
Dwergviltkruid ?	<i>Filago minima</i>				1			1	
Fijn schapengras	<i>Festuca filiformis</i>		1				1	2	
Gewoon biggenkruid	<i>Hypochaeris radicata</i>		1	1	1	1	1	5	
Schapenzuring	<i>Rumex acostella</i>			1		1	1	3	
Muizenoor	<i>Hieracium pilosella</i>				1			1	
Gewone veldbies	<i>Luzula campestris</i>					1		1	
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>						1	1	
Zandhoornbloem	<i>Cerastium semidecandrum</i>						1	1	
Braam	<i>Rubus fruticosus</i>		1	1	1	1	1	5	
Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>		1					1	
Veldkers spec.	<i>Cardamine spec.</i>		1					1	
Boskruiskruid	<i>Senecio sylvaticus</i>				1			1	
Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>				1			1	
Leeuwentand spec.	<i>Leontodon spec.</i>					1		1	
Havikskruid spec.	<i>Hieracium spec.</i>						1	1	
????	Gewoon puntmos	<i>Calliergonella cuspidatum</i>					1	1	
			17	16	14	18	22	38	

Opname Brabantse Wal

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Totaal	
Fauna	Mierenleeuw	Myrmeleon formicarius		1	1			2	
	Zandbij (grijze)	Andrena vaga					1	1	
	Bloedbij spec.	Specodes spec.	1					1	
	Basterdzandloopkever	Cicindela hybrida		1			1	1	
	Groene zandloopkever	Cicindela campestris						1	
	Gewone wegwesp	Anoplius viaticus						1	
	Heidespanner (grijze)	Pachycnemia hippocastanaria				1	1	1	
	Boompieper	Anthus trivialis						1	
	Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara	1	1	1	1	1	1	5
	Roodborst	Erithacus rubicola			1				1
	Vink	Fringula coelebs			1	1			2
	Koolmees	Parus major			1	1			2
	Kuifmees	Lophophanus cristatus			1				1
	Zwarte mees	Periparus ater			1				1
	Zwartkop	Sylvia atricapilla			1	1			2
	Winterkoning	Troglodytes troglodytes			1				1
	Houtduif	Colomba palumbus				1			1
	Zwarte kraai	Corvus corone				1		1	2
	Grote bonte specht	Dendroscopus major				1			1
	Boomklever	Sitta europeae				1		1	2
Citroenvlinder	Gonepteryx rhamni			1			1	2	
Hulstvlieg	Phytomiza ilicis			1				1	
Bruine kikker	Rana temporaria			1			1	2	
			2	13	10	5	11	23	

Opname Brabantse Wal

			Groep 1	Groep 2	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Totaal
Bemerkingen	Droog zand				x			
	Duinen				x			
	Bespreking grondboor				x	x		
	Overheersen Struikhei					x		

Vegetatiekunde

- ❖ Vegetatie: een groep planten bij elkaar
Of een plantengemeenschap

De vraag: **waarom staan die planten daar nu ?**

Vegetatiekunde

- Een plantengemeenschap:
 - ▶ Een specifieke soortensamenstelling
 - ▶ Een specifieke structuur
 - ▶ Een specifieke bedekking
 - ▶ Evenwicht
 - ▶ Een typische standplaats

De verwerking

bos 1:	Zomereik	5	bos 2:	Grove den	4
	Ruwe berk	2		Ruwe berk	2
	Bochtige smele	2		Zomereik	1
	Blauwe bosbes	3		Bochtige smele	4
	Lelietje-van-dalen	+		Struikheide	+
	Gewone braam	1		Gewone braam	+
bos 3:	Beuk	5	bos 4:	Gewone Es	5
	Haagbeuk	+		Gele dovenetel	2
	Wilde hyacint	4		Speenkruid	2
	Gele dovenetel	+		Slanke sleutelbloem	+
	Lelietje-van-dalen	1		Gewone braam	+
	Gewone braam	2		Zomereik	r

Soort (alfabetisch)	bos 1	bos 2	bos 3	bos 4
Beuk			5	
Blauwe bosbes	3			
Bochtige smele	2	4		
Gele dovenetel			+	2
Gewone braam	1	+	2	+
Gewone Es				5
Grove den		4		
Haagbeuk			+	
Lelietje-van-dalen	+		1	
Ruwe berk	2	2		
Slanke sleutelbloem				+
Speenkruid				2
Struikheide		+		
Wilde hyacint			4	
Zomereik	5	1		r

De associatie als basis

- **homogeniteit** door **kensoorten** en **differentiërende soorten** of door soortencombinatie
 - kenmerkend voor een bepaald milieu
 - plaats in de successie
 - voldoende **gelijke** vegetaties
- onder een **gelijk beheer**
-

KLASSE (uitgang – etum)	42				
ORDE (- ion)	A				
VERBOND (- etalia)	a			b	
ASSOCIATIE (- etea)	1	2	3	1	
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam				
Ruwe berk	Betula pendula	*****	*****	*****	*****
Wintereik	Quercus petraea	*****	*****	*****	*****
Wilde lijsterbes	Sorbus aucuparia	*****	*****	*****	*****
Gewoon pluïjesmos	Dicrenella heteromalla	*****	*****	*****	*****
Tamme kastanje	Castanea sativa	*****	*****	*****	
Gewoon knopjesmos	Aulacomnium androgynum	*****	*****	*****	
Geelsteeltje	Orthodontium lineare	*****	*****	*****	
Dalkruid	Maianthenum bifolium		*****		
Beuk	Fagus sylvatica			*****	
Gewoon pronkmos	Isopterygium elegans			*****	
Witte veldbies	Luzula luzuloides				*****
Mispel	Mespilus germanica				*****
a'	=				
Zomereikverbond					
	1' Berken-eikenbos				
	2' Beuken-eikenbos				
	3' Bochtige smele-beukenbos				
b' = Verbond der veldbies-beukenbossen					
	1' Veldbies-beukenbos				

Enkele termen

 Presentie : aanwezigheid of niet

 Abundantie en bedekking

code	Aantal individuen	Bedekking
r	Zeer weinig (1 of 2)	<5% ("niets" bedekkend)
+	Weinig (<20)	"
1	Talrijk (20-100)	"
2m	Zeer talrijk (>100, "ontelbaar")	"
2a	Willekeurig	5-12,5%
2b	"	12,5-25%
3	"	25-50%
4	"	50-75%
5	"	75-100%

Soortenlijst: weet wat er nu staat!

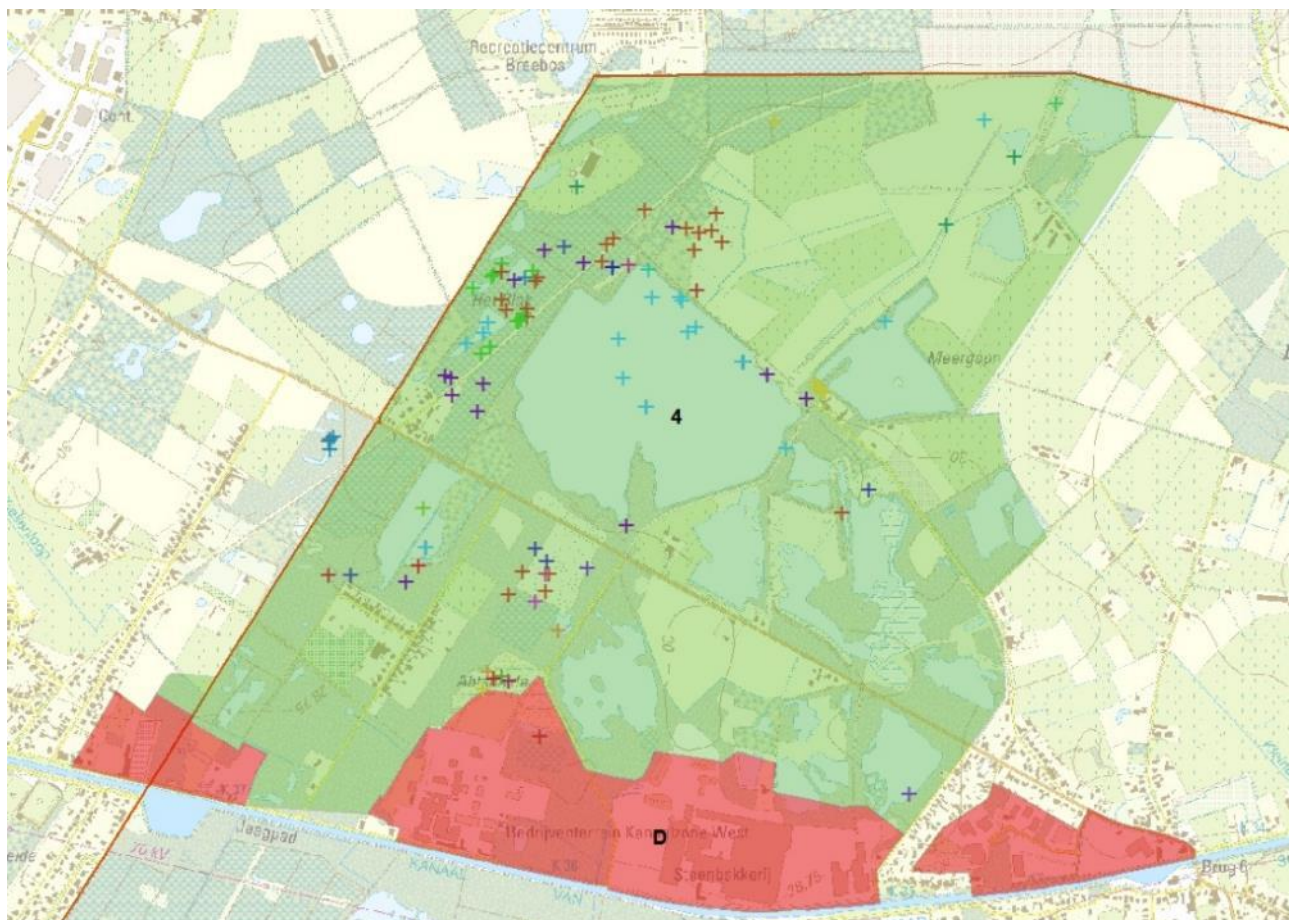
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Akkervergeet-mij-nietje	Myosotis arvensis (L.) Hill
Gestreepte witbol	Holcus lanatus L.
Gewone hoornbloem	Cerastium fontanum Baumg.
Gewone reigersbek	Erodium cicutarium (L.) L'Hérit.
Gewone veldbies	Luzula campestris (L.) DC.
Gewone vlier	Sambucus nigra L.
Gewoon biggekruid	Hypochaeris radicata L.
Gewoon duizendblad	Achillea millefolium L.
Gewoon reukgras	Anthoxanthum odoratum L.
Klein kruiskruid	Senecio vulgaris L.
Klein vogelpootje	Ornithopus perpusillus L.
Kleine klaver	Trifolium dubium Sibth.
Kleine veldkers	Cardamine hirsuta L.
Kruipende boterbloem	Ranunculus repens L.
Madeliefje	Bellis perennis L.
Paarse dovenetel	Lamium purpureum L.
Pitrus	Juncus effusus L.
Ruwe berk	Betula pendula Roth
Schapezuring	Rumex acetosella L.
Sint-Janskruid	Hypericum perforatum L.
Smalle weegbree	Plantago lanceolata L.
Speerdistel	Cirsium vulgare (Savi) Ten.
Veldzuring	Rumex acetosa L.
Vogelmuur	Stellaria media (L.) Vill.
Vroegeling	Erophila verna (L.) Chevall.
Witte klaver	Trifolium repens L.
Zachte ooievaarsbek	Geranium molle L.
Zandmuur	Arenaria serpyllifolia L.

©DH

© Ferris Duffin

© Michel Geven

- E Blauwborst
- E Boomleeuwerik
- E Boompieper
- E Bruine snavelbies
- E Gekraagde Roodstaart
- E Gewone dophei
- E Glassnijder
- E Groentje
- E Heidesabelsprinkhaan
- E IJsvogel
- E Krabbenscheer
- E Loos Blaasjeskruid
- E Loos blaasjeskruid
- E Matkop
- E Nachtegaal
- E Oeverkruid
- E Poelkikker
- E Ronde zonnedauw
- E Rosse Vleermuis
- E Veenpluis
- E Wielewaal
- E Zwarte Specht

Soorten: nog meer ...

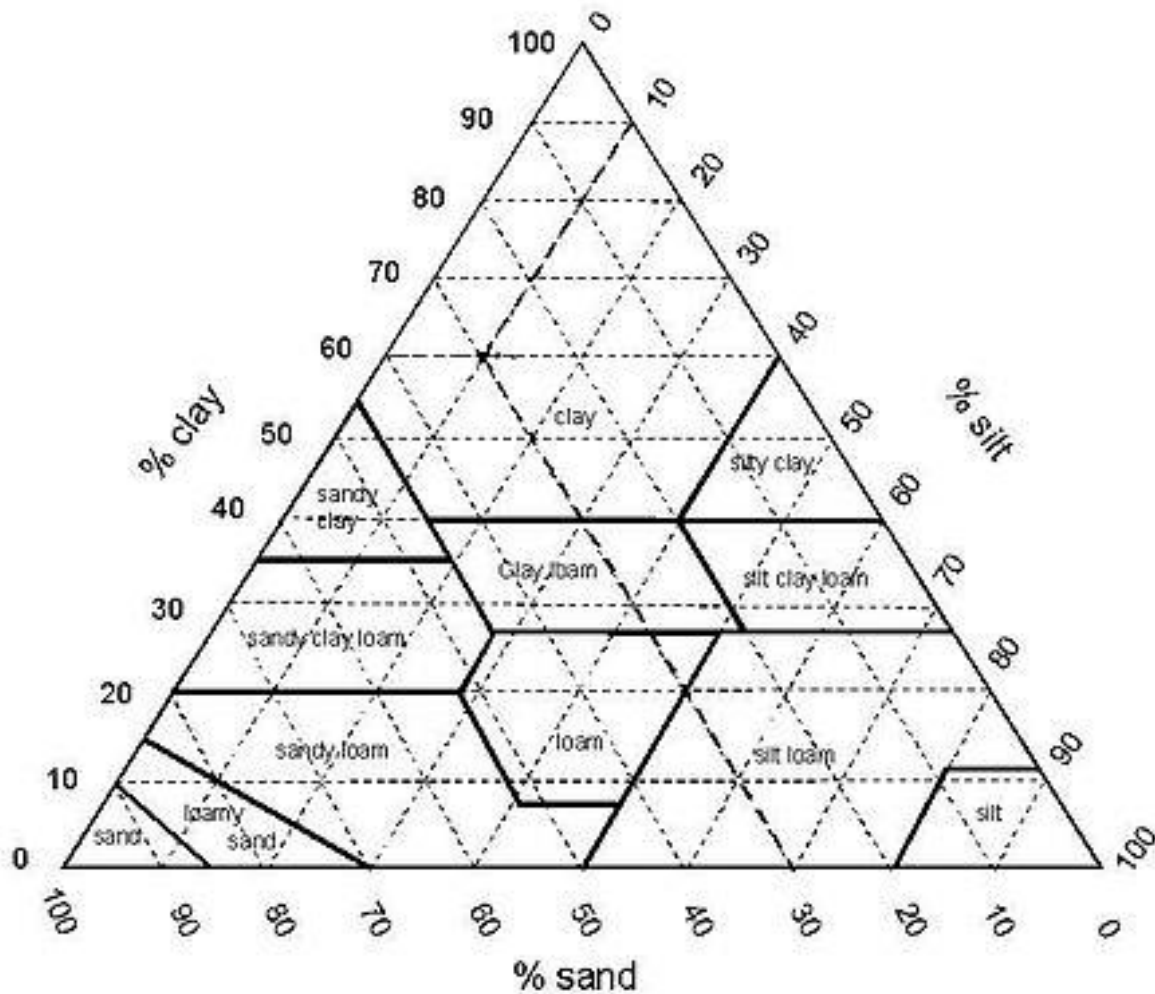
- Rode lijsten
- Beschermde soorten
- Soorten met beleidsbelang
- Dierengemeenschappen
- Paraplusoorten

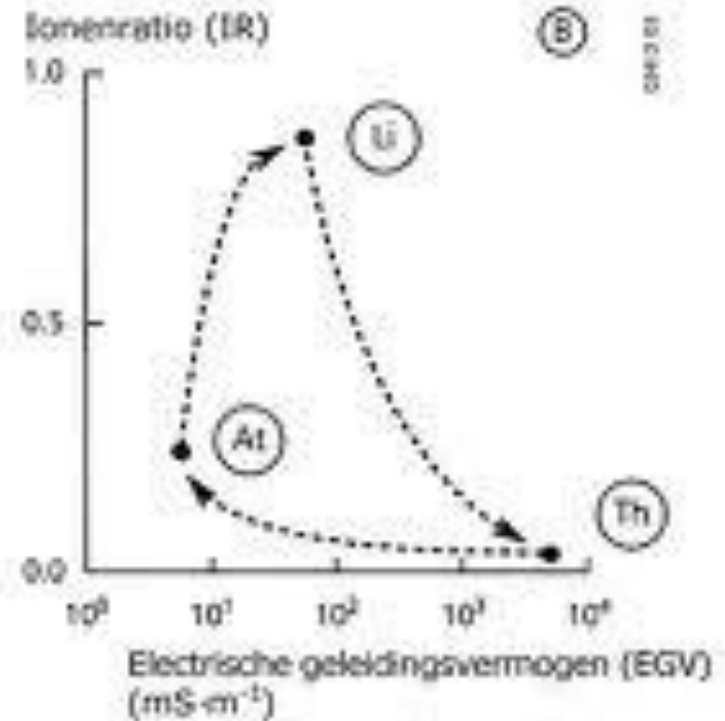
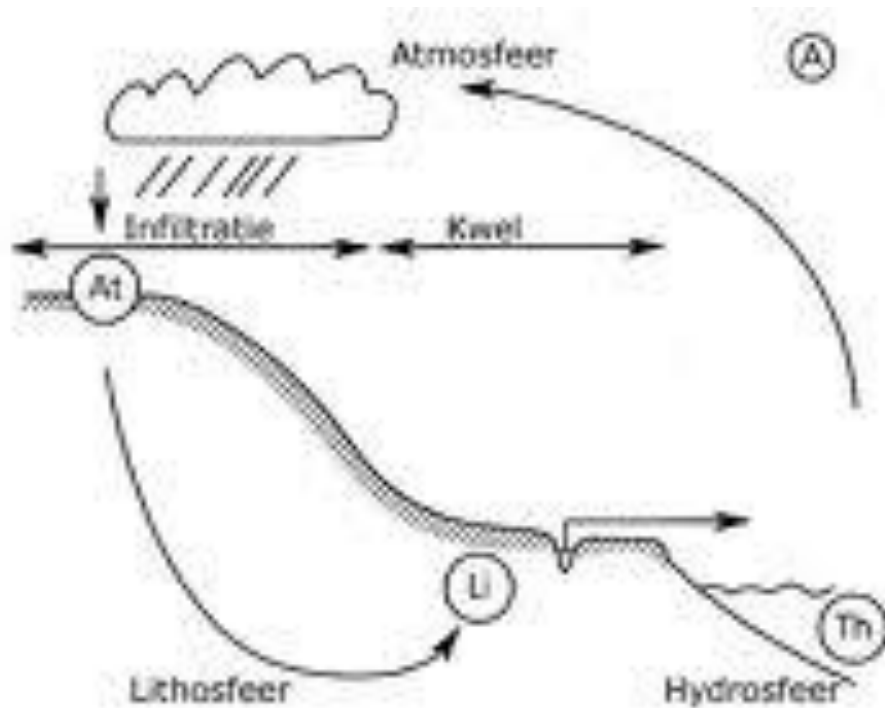
De standplaats: de basis voor het beheer

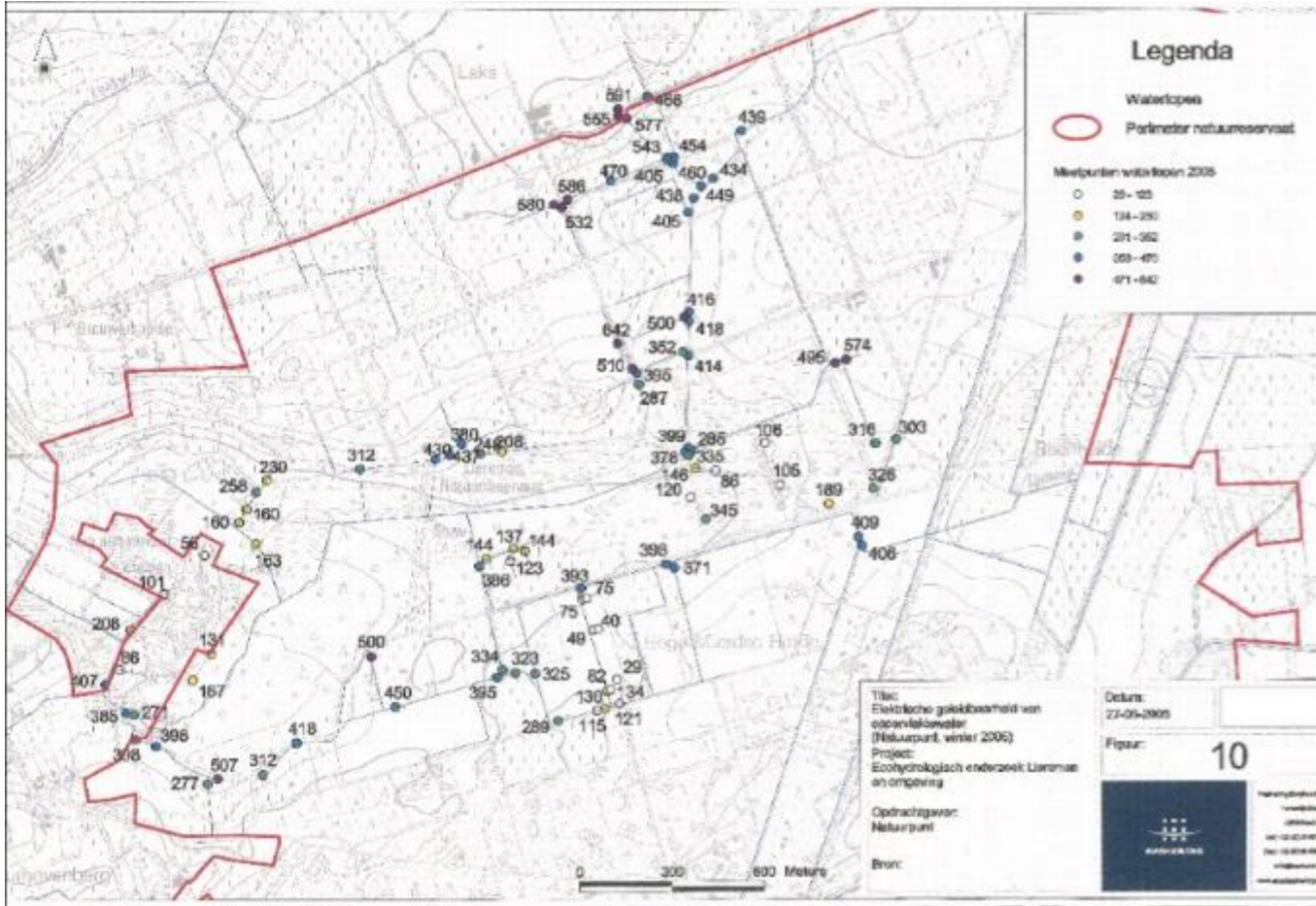
De abiotiek: complex, maar superbelangrijk

De abiotiek: complex, maar superbelangrijk

De abiotiek: complex, maar superbelangrijk

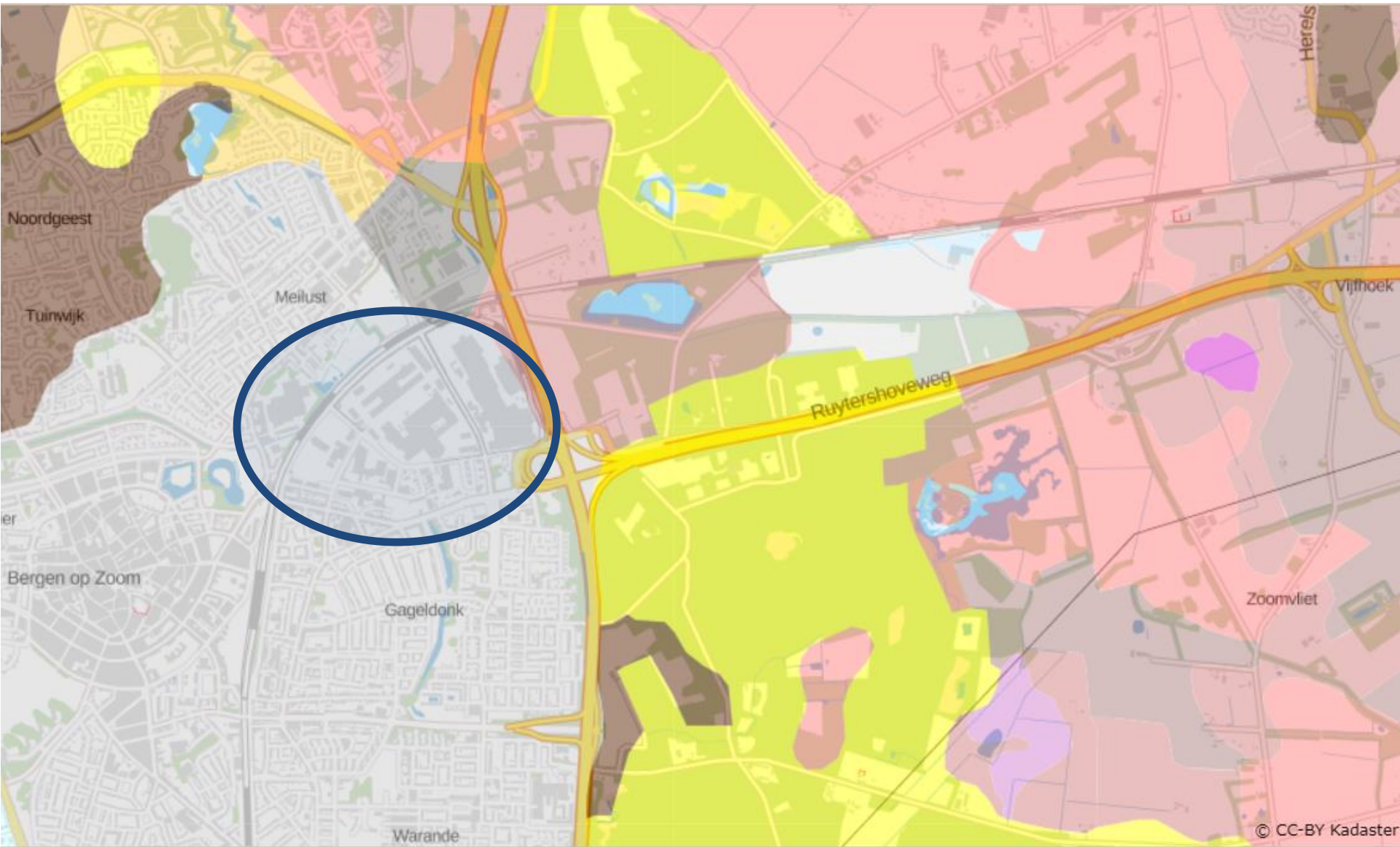
De abiotiek: complex, maar superbelangrijk

De abiotiek: complex, maar superbelangrijk

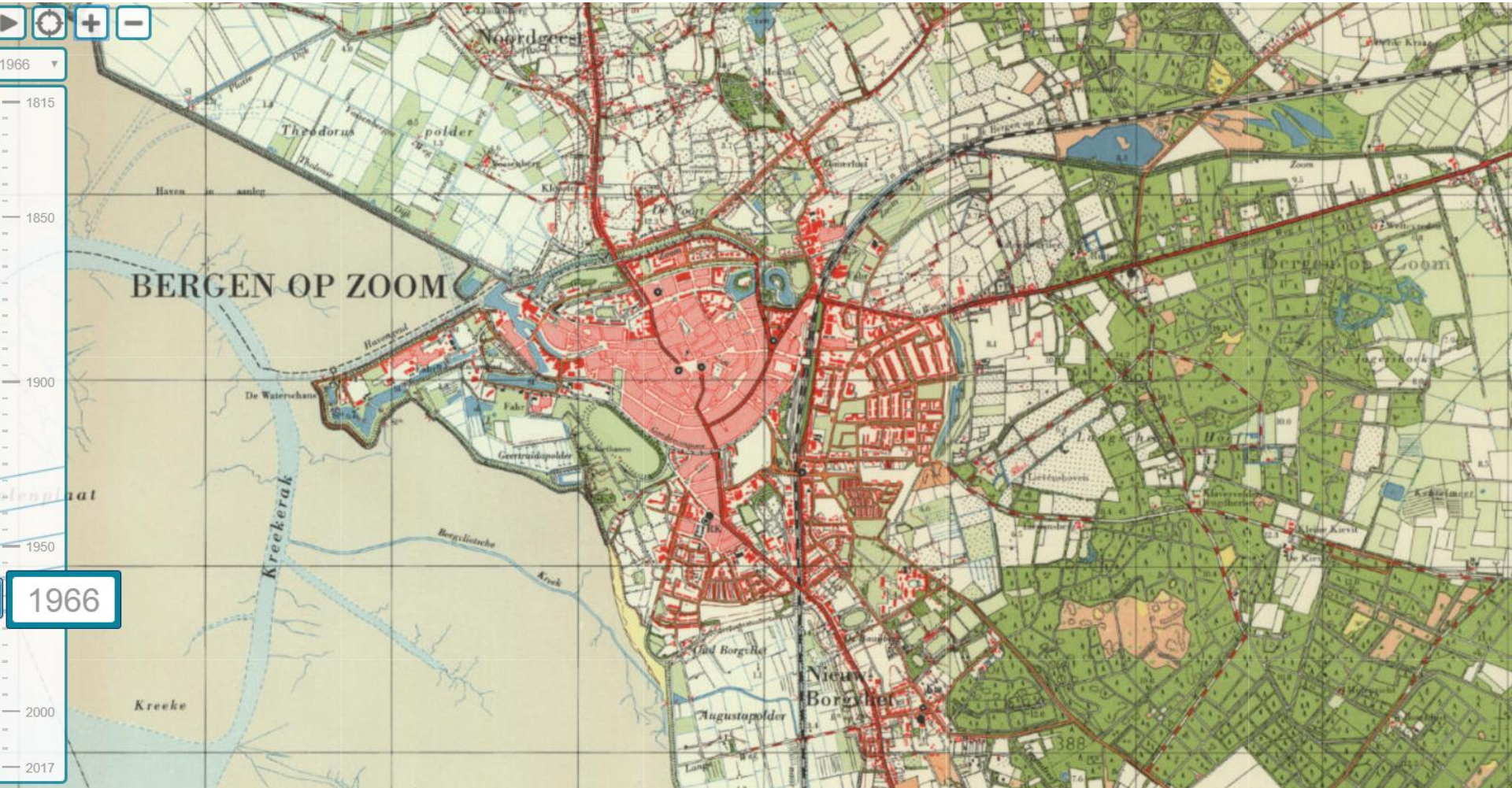
De Lage Meren: bodem

Historiek: oké, maar ...

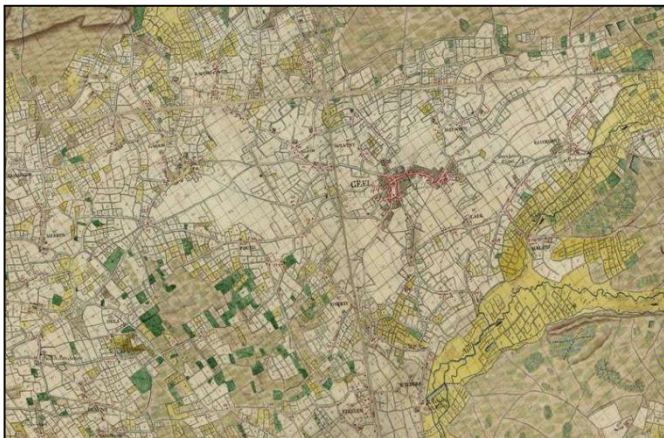

De Lage Meren: geschiedenis

Inspiratiebronnen

- Hoe het vroeger was
 - ▶ maar overdrijf niet!
- Kennis en ervaring

Experimenteer, maar niet met oude natuur!

Stel doelen: waarom doe je iets

- Soorten
- Biotopen
 - ▶ Stapsteenfunctie
 - ▶ Droge heide
 - ▶ Struisgras-graslanden
 - ▶ Hakhoutbosjes
 - ▶ Natuurbeleving
 - ▶ Educatieve functie

Inrichting

- **Omvorming**
 - ▶ van saai gras naar bloemenrijk
 - ▶ vergt tijd!
- **Aanplanten**
 - ▶ inzaaien bloemenweide
- **Constructie**
 - ▶ Insectenhotel / infrastructuur

Huidige soort	Ecologisch alternatief
Amerikaans krentenboompje (Amelanchier lamarckii)	Wilde lijsterbes (Sorbus aucuparia) Spork (Rhamus frangula)
Amerikaanse eik (Quercus rubra)	Zomereik (Quercus robur)
Beuk (Fagus sylvatica)	-
Haagbeuk (Carpinus betulus)	-
Klimop (Hedera helix)	-
Moereseik (Quercus palustris)	Zomereik (Quercus robur)
Rhododendron (Rhododendron sp.)	Rode kornoelje (Cornus Sanguinea) Gewone vlier (Sambucus nigra) Gelderse roos (Viburnum opulus)
Roos sp. (Rosa sp.)	Hondsroos (Rosa canina)
Sneeuwbes (Symphoricarpos sp.)	Zie onder

Tabel 9: Voorkomende soorten + ecologisch alternatief

Kiezen voor soorten

Regulier beheer

- Hooilandbeheer
- Hakhoutbeheer
- Grachten ruimen
- Begrazing

Visualiseer, concretiseer

Voorstel

1 vlinder
7 planten
1 sprinkhaan
3 vogels

PHILIPS

sense and simplicity

8 vlinders
35 planten
4 sprinkhanen
15 vogels

Visualiseer, concretiseer, inspireer en ... experimenteer*

*maar niet teveel

Visualiseer, concretiseer, inspireer en ... experimenteer

Varieer in hoogte, diepte, helling

Het gazon heeft afgedaan

Schaal: tussen parking en voordeur

Schaal: tussen parking en voordeur

Schaal: tussen parking en voordeur

Tijd

Middelen

- cruciaal voor de haalbaarheid
- mensen
- financieel
 - ▶ liefst ook opbrengsten incalculeren, maar ...

- goed voorbeeld doet goed volgen

HOME
MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDOEVER
PENDELBUSSEN
DE WAA SLANDHAVEN
BEDRIJVEN
NIEUWS
PUBLICATIES
CONTACT

Zoek

nl / en

29.01.2014

Ook leefgebied voor rugstreeppad in natuurgebied Haasop

Enkele weken geleden lieten we reeds beelden zien van de riet en waterpoelen die momenteel worden aangelegd in natuurgebied Haasop. Ook voor de rugstreeppad wordt in hetzelfde natuurgebied een leefgebied aangelegd. Dit dient ook ter compensatie van de habitat van de rugstreeppad op het terrein van ADPO.

Rugstreeppad (foto: Christian Fischer)

De rugstreeppad is een beschermde diersoort die vaak op zanderige terreinen voorkomt. De rugstreeppad heeft echter een kleine pool of plas nodig om aan voortplanting te doen. De aannemer legt daarom in opdracht van MLSO zo'n plas aan met duinen erachter, een habitat waarin de rugstreeppad zich optimaal thuisvoelt.

03.05.2017
MLSO werft aan economie (m/v)
[Lees meer](#)

25.04.2017
Versmalde rijstr werken aan roto Waaslandhaven
[Lees meer](#)

25.04.2017
Stem voor warm op de Belfius Sr
[Lees meer](#)

25.04.2017
Zoek je werk? K jobbeurs op 18
[Lees meer](#)

19.04.2017
8 weekends wer vernieuwing we Antwerpen
[Lees meer](#)

14.04.2017
Zie de haven do vlucht ganzen
[Lees meer](#)

31.03.2017
MLSO opent nie kantoorgebouw
[Lees meer](#)

31.03.2017
Havenhelden ge
[Lees meer](#)

31.03.2017
Werken winnaar smukken kantor
[Lees meer](#)

20.03.2017
Reis 10.000 jaar bezoek onze arc
[Lees meer](#)

20.03.2017
Check je brief er deze week in!
[Lees meer](#)

20.03.2017
Deurganckdok r geopend tijds d
[Lees meer](#)

16.03.2017
...

A photograph of two men standing in a field of purple flowers. The man on the left is wearing a black t-shirt and shorts, and is taking a photo with a camera. The man on the right is wearing a white shirt, khaki shorts, and black boots, and is holding binoculars. In the background, there are houses on a hill.

Zorg ervoor dat het kan worden gemonitord!

Marc: "de korhoenders zijn uitgestorven"

Arjen: "oké, maar we hebben nu wél geelzuchtige waternavel en het betonbloempje"

Zorg dat het kan worden gemonitord!

- Evalueer en durf evalueren
- Biedt je opdrachtgever een haalbaar evaluatie-

Bijen tellen met hulp van zoekkaart

YVETTE BLAKENBURG

ALPHEN/ZOETERMEER | Het nieuwe samenwerkingsproject Groene Cirkel Bijenlandschap luidt de noodklok voor de bijen in het landschap rond Alphen en Zoetermeer. Met hulp van een zoekkaart kan iedereen vanaf nu een steentje bijdragen aan het tellen van de meest voorkomende soorten.

Hoeveel bijensoorten vliegen er door privétuinen, volkstuinten, buurttuinen en schoolpleinen? Daar willen stichting EIS, Kenniscentrum Insecten en het provincieprogramma De Groene Motor antwoord op kunnen geven. „Veel handen maken licht werk. Kies voor bloeiende planten in je tuin, hang een bijenhotel op of maak een bloembedje,” adviseert Marga Alferink van De Groene Motor. De bijen

zijn van groot belang voor de bestuiving van gewassen en voor het in stand houden van de voedselketen.

De zoekkaart moet het voor iedereen mogelijk maken om de bijen te tellen. Alferink nam zelf reeds de proef op de som. „Het viel niet mee om de verschillende soorten uit elkaar te houden. Het blijft altijd spannend hoe een nieuw project in de praktijk uitpakt.”

Voor de partijen die de krachten hebben gebundeld in het samenwerkingsproject is het uiteinde-

lijke doel helder. „Minder dan tien procent bijensterfte, dat is wat we willen bereiken. Versterken van biodiversiteit is in belang van iedereen. Door zogenoemde bijenlandschappen aan te leggen, willen we daar aan bijdragen,” aldus Laila Driessen,

voorzitter van de Groene Cirkel Bijenlandschap.

De resultaten van de telling worden in september verwacht.

◀ Nederland telt 360 soorten bijen.

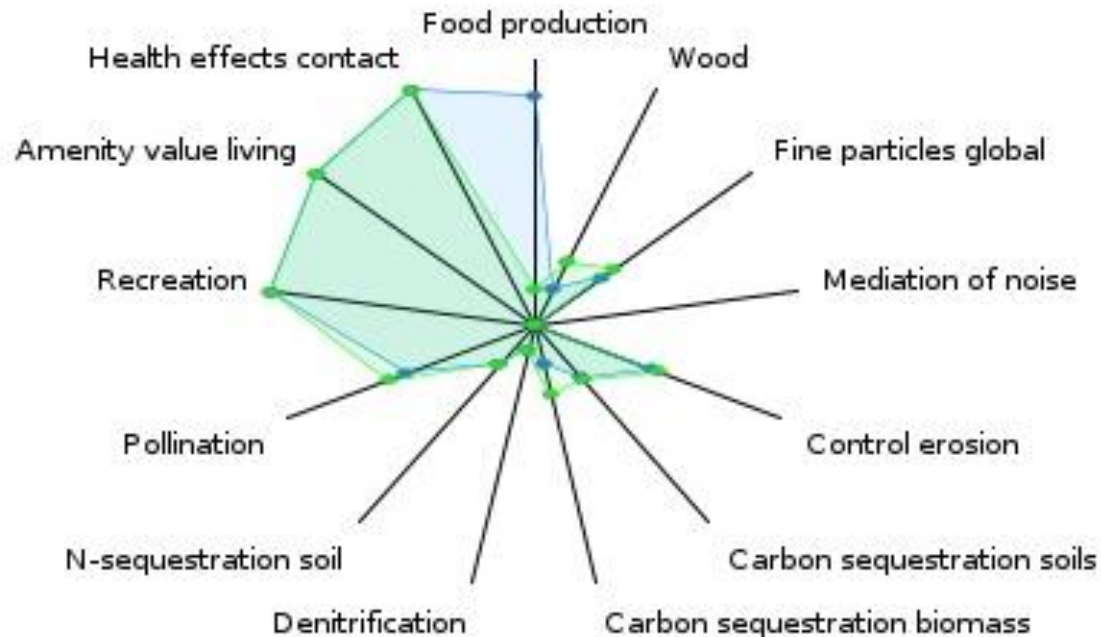
FOTO DREAMSTIME

Hint: doe aan foto-monitoring!

Probeer het in geld uit te drukken

- Probeer niet alleen maar natuurwaarden te meten, maar ook ecosystemendiensten
- ▶ Daarvoor bestaan tools, zoals natuurwaardeverkenner van het VITO

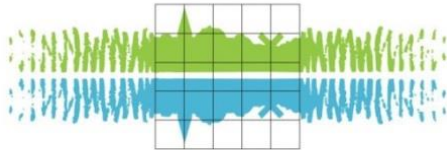

Leesbaarheid

Er zijn enkele tientallen pH-metingen bij Vlaamse Harig wilgenroosjes-vegetaties. De meeste metingen gebeurden bij vegetaties tussen wegberm en sloot (zie Zwaenepoel 1993, 1998) en variëren van 4,9 tot 7,8. In andere biotopen varieert de pH varieert van 5,4 (Vorsdonkbos-Turfputten Aarschot, zie Philippe 1978), over 7,2 (rand weiland te Damme Lapscheure, zie Vanhecke 1974) tot 7,9 (Grote zandput Mol, zie Beyst 1998). Eén Stijf barbarakruid-opname van het kanaal Gent-Brugge te Oostkamp is met een pH-meting gedocumenteerd. Ze bedraagt 7,0 (zie Zwaenepoel 1993, 1998). Ook alle Gewoon barbarakruid-opnames zijn van kanaalbermen afkomstig. Er is een variatie van 6,5 tot 7,3 (Zwaenepoel 1993, 1998).

- wees niet besluiteloos
 - ▶ durf handen reiken
 - ▶ geef richtwaarden
- zorg dat het plan door meer mensen wordt gelezen
 - ▶ beperk tot 50 bladzijden
 - ▶ illustreer rijkelijk

Stichting Landschapsbeheer Zeeland

Gemeente Helmond

Gemeente Maastricht

Provincie Noord-Brabant